

Handläggare
Anna Tammelin
Telefon: 08-50833763

Till
Utbildningsnämnden
2017-09-21

Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 171-116/2017

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Jan Holmquist
Gymnasiedirektör

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budget för 2015 angavs att Stockholms stad skulle ta fram och besluta om handlingsprogram för staden inom ett par utpekade områden, varav hbtq-området var ett område.

Förslaget till program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning ska fungera som en övergripande vägledning som stadens nämnder och bolagsstyrelser ska utgå ifrån när de planerar och följer upp sitt arbete för att nå visionen om Ett Stockholm för alla med fokus på hbtq-personers rättigheter. Programmet består av tre delar och tydliggör inriktningen för arbetet och preciserar ett antal gemensamma fokusområden.

Den första delen av programmet beskriver vilka utmaningar som finns när det gäller hbtq-personers rättigheter, den andra delen pekar ut fem prioriterade fokusområden för staden att arbeta med och den tredje delen beskriver hur staden ska jobba med hbtq-frågorna.

Bakgrund/ärendet

I kommunfullmäktiges budget för 2015 angavs att Stockholm stad skulle ta fram och besluta om handlingsprogram för staden inom ett par utpekade områden, varav hbtq-området var ett.

Programmet har tagits fram i en gemensam process där utbildningsförvaltningen har deltagit. Processen har även omfattat två andra förslag till stadsövergripande styrdokument inom området mänskliga rättigheter; ett om barns rättigheter och inflytande i Stockholm stad och ett om jämställdhet. Samtliga programförslag följer en gemensam struktur för att synliggöra att de kompletterar varandra och har en gemensam grund i mänskliga rättigheter.

Förslaget till program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck i Stockholms stad utgår från FN:s konventioner om mänskliga rättigheter och allmänna förklaring.

I programmets första del beskrivs vilka utmaningar som finns när det gäller hbtq-personers rättigheter och vad staden strävar efter för att säkerställa att hbtq-personers rättigheter tillgodoses. I programmets andra del fastställs stadens övergripande inriktning med arbetet och fem prioriterade fokusområden pekas ut.

Fokusområden

1. Våld, diskriminering och andra kränkningar mot hbtq-personer ska upphöra
2. Unga hbtq-personer ska ha lika rättigheter och möjligheter
3. Hbtq-personer ska ha likvärdigt stöd, omsorg och vård
4. Hbtq-personer ska ha likvärdig tillgång till kultur, idrott och fritid
5. Staden ska samverka med civila samhället för hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter

Den tredje delen av programmet beskriver de mest väsentliga delarna i genomförandet så som ansvarsfördelning, behov av kunskapshöjning och övergripande arbetssätt samt hur uppföljningen ska ske. Implementering av programmet ska göras inom ramen för ordinarie planering och uppföljning av verksamheten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom gymnasieavdelningen i samverkan med grundskoleavdelningen, avdelningen för personal och kompetensförsörjning och avdelningen för utveckling och samordning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen ställer sig bakom förslagen i programmet i stort. Utbildningsförvaltningen har varit med i processen med framtagande av programmet och ser det som positivt att programmet finns på plats då det blir ett bra stöd och en vägledning

för utbildningsförvaltningens fortsatta arbete med att säkerställa lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck för stadens barn och unga.

Förslaget till program grundar sig i aktuell forskning och utgår ifrån regeringens strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Tyvärr visar forskning att unga hbtq-personer är en grupp som ofta känner sig otrygga i skolan.

En grundläggande förutsättning för genomförande är att öka kunskapen och medvetenhet om exkluderande normer kopplat till könstillhörighet och sexualitet samt hbtq-personers livsvillkor och situation. Utbildningsförvaltningen välkomnar därför att stadsledningskontoret har tagit fram en utbildning som syftar till att stärka verksamheters kompetens för att säkerställa lika rättigheter och möjligheter i bemötandet oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Det framgår av förslaget att arbetet med att följa upp programmet ska ske i ILS-systemet. Detta gäller även ”program för ett jämställt Stockholm” samt ”program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018-2022” som är ute på remiss. Förvaltningen vill framhålla att om alla stadens program ska följas upp med aktiviteter och indikatorer i ILS-systemet är det av yttersta vikt att eventuella uppdrag till nämnderna som är kopplade till respektive program inte konkurrerar med varandra. Detta för att säkerställa ett intersektionellt perspektiv men framförallt så att det inte leder till en otydlighet i styrkedjan, något som kommer motverka grundtanken med programmen. Förvaltningen vill även framhålla vikten av att inte införa för många indikatorer utöver de som redan finns i ILS-systemet.

Varje skola ska arbeta främjande och förebyggande mot diskriminering och kränkande behandling. Flera gymnasieskolor har arbetat med olika projekt kring hbtq-frågor så som utbildning i normkritik. Förvaltningen vill framhålla att de åtgärder och insatser som skolorna behöver vidta måste utgå från skolans egen undersökning av hur det ser ut på just den skolan och kopplas till skolans arbete med trygghet och studiero.

En annan viktig förutsättning för att vidta adekvata insatser och åtgärder är att kartlägga hur det ser ut för hbtq-personer i stadens olika verksamheter. Programmet innehåller tyvärr inte några starka skrivningar om det. För att vidta rätt åtgärder och insatser är det

nödvändigt med kunskap om hur det ser ut och vad som brister. Förvaltningen ser positivt på att införa ett tredje könsalternativ för de som varken identifierar sig som man/kvinna pojke/flicka i undersökningar som följer upp verksamheten. Förvaltningen vill dock peka på att det är viktigt att beakta eventuell statistiksekretess och andra regler kring personuppgifter som kan påverka hur vissa undersökningar kan göras och vilket resultat man kan få fram. När utbildningsförvaltningen genomförde en könsuppdelad analys av brukarundersökningen i grundskolan till tertialrapport 2, var det till exempel inte möjligt att få fram resultatet könsuppdelat per skola. Detta berodde på att det utöver ”flicka” och ”pojke” fanns ytterligare två alternativ för brukaren att välja och eftersom endast ett fåtal personer valde detta omfattades uppgifterna av statistiksekretess.

Förvaltningen saknar även starkare skrivningar när det gäller upphandling. Mycket av stadens service är utlagd på entreprenad och för att programmet ska ha någon effekt bör även hbtq-personers rättigheter och möjligheter beaktas vid upphandlingen av dessa tjänster. Förvaltningen efterlyser även stöd och/eller gemensamma riktlinjer i hur stadens kommunikation kan förbättras för att även inkludera hbtq-personer.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen och att beslutet justeras omedelbart.

Bilaga

Förslag till program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022.